

५.८.८

राजवाडे

अंक

४६५

श्रावा

का० ३।

ग्रंथनाम

उ-१८२ संग्रह

ग्रंथकार

काल

४४

स्थेल

(1)

॥ अशाम सर्वग्रहः ॥ २

Joint project of the Rajawade
Ghodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao
Chavan Printers, Mumbai.

(2)

श्रीगणपतयेनमः॥ भात्मादेहेसुतेजीवेस्वभा
 वेपूरमात्मनि॥ इतिहैमनः॥ १॥ अलंभूषण
 पर्याप्तिशक्तिकारणनिषेधाषु इतिहै-२
 वणेहिजादोश्चकाहोसुतौश्चाश्रिनिवाक्षं
 रे॥ इतिहै-३ पद्मतिषयथिपंक्तौच इतिहै-४
 चित्रंस्याद्भूतालेखनिलकेषुकैविहायसि-५ है-५

९

९

(2A)

भद्रोवाचाभरेहस्ति

जातोमेरुकदंबके॥गविशंभोव॥इतिहैमनः॥१७॥

आत्माजीवेधतौयलेधिषणायांकलेवरे॥परमा

त्मनिचित्रिकेहुताशानसमीरयोः॥इतिहैमनः॥१८॥

रःस्तीष्टेणदहनेचेतिहैमनः॥१९॥चित्रिकमरिक

न्मासुशाबुलेताश्चर्वुरेत्यन्तरः॥१०॥नका

रःकीर्तितोज्ञाने॥११॥तस्माराहोगुणेपापेध्यां

तितंसेज्ञलेबुलेबुइतिहैमनः॥१२॥त्रासेभयेमा

Digitized by
Rabindra Sankalpa Mandal, Phule and the
Chavas, Pimpri Chinchwad
Digitized by
Rabindra Sankalpa Mandal, Phule and the
Chavas, Pimpri Chinchwad

31

2

जोदोषेइतिहैमनः॥१३॥विनायकोगणाधीशेबु
द्वातास्येगुरावपिइतिहै॥१४॥ग्रंथोधनेस्यात्म
दर्केइतिविश्वः॥कलास्यात्मलसिलयोरिति
है॥१५॥कक्षागेहप्रकोष्ठोरितिहै॥१६॥कुत्
हलंतुशास्विस्यादन्देततिहै॥१७॥ग्रंथोधनेस्या
त्संदर्भेदात्रिंशद्वर्णनामतेतिविश्वः॥१८॥ग्रं
थोगुण्येर्धनेशास्विद्वात्रिंशद्वर्णनिभितैहैमनः ति
॥१९॥

(3A)

मात्राकर्णविभूषणे॥अक्षराबुद्धयावेततिविश्वः॥२०॥
विद्वानविधेयघोः॥बिंदुर्वितृद्वात्रारस्तोते
चित्तिहे॥२१॥विसर्गीमलनिर्गमे॥विसर्गी
नीयप्यनलप्रस्त्रेदेयत्वमावस्मी॥इतिविश्वः॥२२॥
बंधस्याधौन्वबंधनेतिवि॥२३॥अर्थेरस्तिधेष
रवस्तुप्रयोजननिवृत्तिषु॥इत्यमरः॥२४॥सू
रिःयुक्तितद्यमरः॥२५॥वेदनात्मनेपीडायामि

(24)

३

तिहेमनः॥२५॥आरोहणं स्यात्सोपानं निश्रेणीस्युधि
रोहणीत्यमरः॥२६॥सुखमुपायेप्रारंभेश्रेष्ठेनिःभ
रणास्ययोः॥इति२५॥२७॥विष्णुगरलेतोयेतिवि
श्वः॥२८॥सरस्यतोसरि नदेदशाचायापगायास्या
रलेस्यादेवतयोरपीतिहै॥२९॥रवर्वीवामननी
चयोरिलिहै॥३०॥चित्तजलेमूर्धिकायेसुखे
ब्रह्मणिमान्ते॥कामेकालेसुवर्णेचकःशब्दो

३

(411)

द्रावणेध्यनौ इति अनेकार्थधनिः ॥३२॥ कलं
कः सा पवादेच कलापे शब्लेपि च तिविश्वः ॥३३॥
कलो मंद्रस्तु गंभीर इयमरः ॥३४॥ कोशस्तु कुटि
लपांत्रे दिव्यर खड़े पि धान के ॥ जात कोशर्थसा
र्थ पि इति है ॥३५॥ तुत्तामां न पलशते सादृशे
राशि मांडयोरि ति है ॥३६॥ सीमांटे स्थितो हृष्टे त घः २
योदावे लयोरपीति विश्वः ॥३७॥ लघु स्पृका

(5)

४

लध्वसारंहस्यंचार्वगुरुदत्तंइति है ॥३८॥ प्रकृतिये
 निश्चिल्पिनोः ॥ पौरामात्यादिलिंगेषु गुणसाम्यस्व
 भावयोरिति है ॥३९॥ सत्यंज्ञानेवनिश्चये ॥ विश्वा
 स उपर्येह तावचारप्रथितत्वयोः ॥ अधने निश्चये
 स्यादौइति है ॥४०॥ पूज्ञास्यानवरोभनार्थयोरस्य
 लिधानात् ॥४१॥ साधुर्जन्मसुनोवार्दुष्केसड्ड
 नरम्ययोरिति है ॥४२॥ गुरुर्भूत्यंगिरसेपित्रा
 दौधर्मदेशाकृ ॥ अलघावुडेनेचापीति है ॥४३॥ ४

(5A)

वित्तिः ॥५६॥ आकरोनिवहास्त्रीतिस्थानं श्रेष्ठेषु
अयतेति विश्वः ॥५७॥ त्रिकायानिलयालयेत्यमरः ॥५८॥
रसः स्वादेजलवीर्यश्च गारदा विषेद्रवे तित्तिः ॥५९॥
सारसंसरसीरुहे ॥ सारसः पुष्कराहं ह्रोशितित्तिः ॥६०॥
विहं गेगणने च वे विभाते वीरुदाहतः इति त्तिः ॥६१॥
मत्सरः परसंपत्यस्त्रायां लद्वति क्रुधि ॥६२॥
णचेति त्तिः ॥६३॥ मुख्यातिः प्रमद्वौदृष्टियमरः ॥६४॥
हतिः प्रसीद्वौ खेदचेति त्तिः मनः ॥६५॥ मुणः प्रधा

(6)

नरूपादोम्मोव्यासदेव कोदरेशु कुचति विश्वः ॥५॥
 पोतः पाको भैको उंभः पृथुकः रथावकः त्रिशु
 रिश्वमरः ॥६८॥ ज्ञातत्व्यशब्दगुणे ति हे ॥६९॥
 पुष्करसर्वतो मुखमित्यमरः ॥६७॥ वः पश्चिम । इ
 गीज्ञास्यात् ॥ ओपस्ये पुनरव्ययमित्यमरः ॥६९॥
 स्थानहन्मानसंमनश्वमरः ॥७०॥ प्रेष्ठोपल
 भः श्वित्संविदित्यमरः ॥७१॥ धीधरणावतीमे ॥६

Rajawali Sanskrit
 Mandal, Dhule and the
 Vantre Sevayana
 Patala of
 the
 Caves
 of Ellora

(6A)

अग्रं पुरः प्रथमे धिक्षे ॥ उपर्योलं बने श्रैष्ठु परिमाणे
पत्तस्य च ॥ भिक्षा प्रवारे संघाते प्रांते पाति हे ॥ ४४ ॥
वासुदेवो वसुस्मृत इति द्विरूप कोशे ॥ ४५ ॥ गो त्रा-
कुः पृथिवी पृथ्वी यमरः ॥ ४६ ॥ वसुस्वादौ रत्नवृध्यो
रोषधेन धने मन इति हे ॥ ४७ ॥ मलिनं क्षुद्ध दोषयो
रि ति हे ॥ ४८ ॥ रागो नुरक्तो मास यक्षे शादौ लोहि
तादि पुण्य इति हे ॥ ४९ ॥ लकर्का विनकर्का काशायां उद्ध

५

कमेविशेषयोरिति है ॥ ५०२ ॥ पाकस्तु पवने रव्यात
 स्त्रधाचशुशुद्धैययोरिति है ॥ ५१ ॥ रीति स्तु पित्रले ॥ वेद
 मर्यादा लोहटी कीटे सीमनिः श्रवणेगतो इति है ॥ ५२ ॥
 वृत्तिर्वर्तनं जीवने पाये घिस्या भिधानात् ॥ ५३ ॥
 श्रुतिराम्भाय वार्त्तयोः ॥ रवध्यारंभिकायोऽकरण
 कर्णनयोरपीति है ॥ ५४ ॥ सुधागंधोष्टकास्तु स्तु
 मुर्वाले पास्तु ज्ञापुत्रिं वै है ॥ ५५ ॥ न वोन व्येश्वता ५

(7A)

समासः समर्थनायां॥स्यात्संस्कैपैकपय्ययोरिति है ॥८३॥
आधिर्मनात्तौव्यसनेऽपिषुनेबंधकासयोरिति है ॥८४॥
ततंवीणादिवाद्येस्यात्तनाव्याप्तिनिलेपुथाविति है ॥८५॥
मारोनंगेमृसोविच्छ्रिति है ॥८६॥आविभूरषिककंब
लेमेषेरवोपर्वतेवति है ॥८७॥नकारः प्रधितौसत्ता
वितिएकाक्षरे ॥८८॥तारोस्युच्चैस्त्रयः ख्विष्विस्यम
रः ॥८९॥मानश्चित्तसमुन्नतेरित्यमरः ॥९०॥

सात्त्विर्युतिदीनयोरित्यमरः ॥९७॥ मुक्तिर्माचनमा
 सयोरिति है ॥९८॥ पुदंपुदविभागेन्समुदायेन्द
 वेत् ॥ विदुर्ब्यस्तसमस्त्वोतदुभयार्थं प्रदर्शनात् ॥९९॥
 पुदंव्यवस्तत्राणस्त्वानलहस्तांश्चिवस्तुष्टियमरः ॥१००॥
 इतंगते स्याद्विज्ञानेति विष्वः ॥१००॥ तत्रांसिद्धांते रा
 ष्टचपरछंदप्रधानयोः ॥ अगदकुटुंबकृत्यते लुक
 ये परिष्ठदे ॥ श्रुतिशाखान्तरेशाख्ये करणेष्वयुथसा ॥१०१॥

धकेइति है ॥१०॥ कुपुटोखीव्याजदंभोपधय छ
 म्रकैतवमिस्यमरः ॥२॥ शारण्यंगहरास्त्रोरिस्य
 मरः ॥३॥ जातंजनिसमूहयोरितिविश्वः ॥४॥ र
 स्याद्वजेतलेपिचेतिविश्वः ॥५॥ संधनेचस्वस
 वस्वेइति है ॥६॥ तः स्याद्वाविलिएकास्त्रे ॥७॥
 अकारोवासुदेवस्यादाकारस्तुपितामहः ॥८॥
 लिएकास्त्रे ॥९॥ धारासंपानआसारः सीकिरो

९

(4)

बुकणस्मृताइति अमरः ॥१॥ तक्षेचुकंचनं लोहे
 इति विश्वः ॥१०॥ सप्तास्युशालायां गोष्ठेधि
 लिहे ॥११॥ गीविणादान वारय इत्यमरः ॥१२॥
 रोषो नंतो वासु क्षिलु इत्यमरः ॥१३॥ पृथुकः र्या
 वकः शिशु इत्यमरः ॥१४॥ सारंग शातक भृंग कु
 रंगे च मतं गजो इति विश्वः ॥१५॥ न्याये च नीरे
 च धने च सारभिति विश्वः ॥१६॥ गौरद के इति ॥९॥

(9A)

स्वर्गविशिष्टोरभ्योवड्नेऽभूमोविष्णोगिरिति हे ॥१॥
बन्दिनस्तुतिपाठकाइति अमरः ॥१८॥ धामदेहे रभा
वित्यस्मिधानं ॥१९॥ इशाज्ञाकांतियुतिछवि ॥२०॥
अलभ्लाभेसंगत्यांकार्मणोधानयुक्तिषु ॥ वपुः
स्त्रेयप्रियोगेचुसन्नाहेषु उपडेधने ॥ विष्णुमादावुगा
दयेचेति हे ॥२१॥ रववहस्यान्यग्वामनाविति हे ॥२२॥
इष्णाकांस्तास्तृहहालट्वां छालिसामनोरथः इति ॥२३॥

१०

(10)

मरः ॥२३॥ स्वस्तीनिमंगलेऽतिप्रोटमनोरमाव्यथांश्चः
 ॥२४॥ इति चोद्दिसुराकुधाः ॥ त्वीलाकेलिर्विलास
 शशुंगारोभावजंत्रियाइति है ॥२५॥ विलंपृष्ठुरगा
 धेवमेरोपश्चिमसूधरेऽति ॥ विश्वः ॥२६॥ शर्म
 शांतिसुखवानिचेत्यमरः ॥२७॥ निशांतपुस्त्वसद
 नंभुवनोगारमंदिरभिस्यमरः ॥२८॥ तिगमंतीह्यं
 खरलद्वित्यमरः ॥२९॥ रंगस्यान्वृतयुद्धयोरि

१०

(10A)

तिहैमनः॥३०॥ अंकदुःखाययोरपीतिहैमनः
॥३१॥ दुष्टोदुर्जनैस्यपि॥ गुणः प्रधानेकेरूपा
दोमौव्यासूदेवकेतरे॥ युक्तेसत्त्वादिसंभ्यादि
विप्रादिहरितादिष्ठितिहे॥३२॥ गोस्वगेष्टिष्ठ
षुभ्मोरस्मौवज्ञेवद्रमसिस्मृतिनानाथः॥३३॥
इस्यमरसंग्रहस्येदपुस्तकं॥ एश्वीरामधृष्ण॥

CD

११

१२

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००९ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com